

фауну та флору і призведуть до негативних наслідків, які можуть непередбачено вплинути на подальше існування людства.

Література

1. Банников А.Г. Основы экологии и охрана окружающей среды / Банников А.Г. – М. : Колос, 1996. - 304 с.
2. Джигирей В. С. Основы екології та охорона навколишнього природного середовища/ Джигирей В. С, Сторожук В. М., Яцюк Р. А. – Л. : Афіша, 2001.
3. Лозановская И.Н. Экология и охрана биосферы при химическом загрязнении / Лозановская И.Н., Орлов Д.С., Садовникова Л.К. – М., 1998. – 287 с.

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ М. МЕЛІТОПОЛЯ

Рингач К.І.

Таврійський державний агротехнологічний університет

На сьогодні вкрай актуальне питання оптимізації міського середовища. В останнє десятиріччя все більш негативним є вплив людини на оточуюче середовище і, зокрема, на зелені насадження. Проблема збереження зелених масивів у здоровому стані є однією із найважливіших проблем сучасного міста. Адже рослинність забезпечує комфортність умов проживання людей у місті, регулює газовий склад повітря та ступінь його забрудненості, знижує шумовий фактор та є джерелом естетичного відпочинку людини.

У зв'язку з цим назрілим стає питання щодо аналізу проблем зелених насаджень міста з метою розробки рекомендацій системи заходів стосовно покращення їх стану. Отже, метою даної роботи є розробка рекомендацій щодо покращення зелених насаджень за умов м. Мелітополя.

У рослин, що підлягають техногенному впливу, в зеленій масі зменшується кількість хлорофілу, послаблюється газообмін, ускладнюються процеси дихання та асиміляції, відмічається гальмування ростових процесів, що особливо помітно у рослин, які зростають поблизу автомобільних шляхів [1,3,6].

З розвитком промислової діяльності людини велика частка у забрудненні атмосфери відводиться автотранспорту, коли більше 90 % оксиду вуглецю потрапляє у повітря внаслідок неповного згорання вуглецю у моторному паливі. Атмосферне забруднення має безпосередній вплив на рослини, що може виявлятися у різноманітних формах: видових, генетичних змінах, у формі прямого пошкодження різних органів рослин тощо.

Ослаблені техногенним впливом рослини більш підлеглі різного роду захворюванням та ураженню шкідниками.

Загальна площа зелених насаджень міста Мелітополя складає 2,2 тис. га, а загальна площа зелених масивів та насаджень на одного мешканця 29,58 м² [4].

Поряд із численними зусиллями громади міста по озелененню Мелітополя, в обласного центру є ряд проблем, які необхідно вирішувати.

По-перше, розвиток підприємництва міста наносить істотних збитків зеленим насадженням. Розміщення торговельних місць часто відбувається на місці зелених насаджень. При цьому часто зелень нищать без будь-якого погодження з контролюючими органами і навіть втручання громадськості не приводить до покарання винних.

По-друге, низька загальна культура населення і низька екологічна

культура зокрема призводить до значного пошкодження зелених насаджень пішоходами. При цьому, у першу чергу, страждають молоді дерева, кущі та трав'янисті культури. Але у певні періоди вегетації значно пошкоджуються і давні плодово-ягідні культури (під час цвітіння та дозрівання плодів). Викривлене сприйняття світу деякими громадянами міста призводить до того, що посадити дерево, доглядати за ним вважається соромним, а зламати гілки, чи то ціле деревце – геройство.

По-третє, у м. Мелітополі за переписом населення на 01.12.2011–156,9 тисяч осіб. Відпочинок громадян міста у парках і скверах призводить до явища рекреаційної дигресії. Вона спричинена переважно ущільненням верхніх шарів, порушенням мікоризи, витоптуванням сіянцив і трав'яного покриву [2].

По-четверте, не можна не зупинитися на догляді за деревами та чагарниками. Ця тема найтіснішим чином пов'язана і з видовим розмаїттям і з життєвими формами. У місті періодично проводиться радикальна обрізка дерев, що є ніби методом їх омолодження. При цьому створюються значні незручності для громадян через майже повну відсутність зелені і тіні влітку. Крім того, на думку спеціалістів-ботаників, таке обрізання шкідливе для самих дерев, які іноді не можуть відновитись, хворіють і навіть гинуть. Таке обрізання має бути замінене щорічним частковим обрізанням деяких гілок дерев. Наприклад, це стосується обрізки тополь. Переважання тополь і майже повна відсутність за останні десятиліття доглядів створюють вельми відчутні проблеми. Одна з них полягає в тому, що під час розльоту насіння (насіння опушені) тополевий пух створює підвищену пожежну небезпеку в місті. Щороку в травні-місяці жителі міста страждають через пух тополь, що може викликати алергічні реакції. У зв'язку з цим в останні роки розпочато кампанія по вирубці цих дерев. А між тим тополі мають багато переваг перед іншими породами дерев. Виділяють більше кисню, ніж інші породи: 1 га насаджень тополя виділяє кисню в 7 разів більше, ніж 1 га смерекових насаджень. Запобігти розмноженню досить просто шляхом обрізки, але частковим обрізанням деяких гілок дерев [5].

Ще однією важливою проблемою зелених насаджень міста є байдужість правоохоронних органів до екологічних проблем міста. Непоодинокі випадки, коли звернення до органів внутрішніх справ з приводу самовільного знищення жителями міста зелених насаджень залишаються без будь-якої реакції з їх сторони.

Таким чином, всі наявні проблеми пов'язані з господарюванням в міських насадженнях. Для їх подолання повинна бути розроблена стратегія і тактика зеленого будівництва і, перш за все, повинен бути перспективний план розвитку. Можливо це слід поєднати з розробкою концепції житлово-комунального господарства.

Для вирішення всіх болючих проблем зелених насаджень міста, на нашу думку, необхідно:

- продовжувати реалізовувати екологічну політику в місті з метою формування екологічної свідомості громадян;
- розробити концепцію збереження і розширення зелених насаджень міста;
- залучати на виконання робіт по догляді за насадженнями студентську молодь, волонтерів, відновити зелені патрулі, аби зберегти зелені квітучі міста для своїх нащадків, а заощаджені бюджетні кошти витратити на інші роботи по благоустрою міста;
- забезпечити кваліфікованими менеджерами штат управління парками м. Мелітополя;
- посилити відповідальність за правопорушення і злочини по

- відношенню до зелених насаджень міста;
- розробити і реалізувати систему моніторингу стану зелених насаджень міста.

Отже, зберегти функціональність зелених насаджень міста Мелітополя можливо тільки при об'єднанні зусиль всіх природоохоронних інституцій і громадських організацій. При цьому великого значення варто надавати підвищенню екологічної культури громадян міста

Збереження зелених масивів – це завдання всеукраїнського масштабу, адже достатньо швидкими темпами у наш час зменшується обсяг зелених насаджень по всій країні.

Література

1. Бессонова В.П. Цитофизиологические эффекты воздействия тяжелых металлов на рост и развитие растений: Монография. – Запорожье: ЗДУ, 1999. – 208 с.
2. Мусієнко М.М., В.В. Серебряков В.В., Брайон О.В. Екологія і охорона природи. Словник-довідник. – К.: Знання, 2002. – 550 с.
3. Мэнинг У.Дж., Федер У.А. Биомониторинг загрязнения атмосферы с помощью растений. – Л.: Гидрометеиздат, 1985. – 141 с.
4. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2010 році. – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2011. – 254 с.
5. Пряхин В. Д., Николаенко В. Т. Природные леса. «Лесная промышленность», М, 1981.
6. Трешоу М. Загрязнение воздуха и жизнь растений. – Л.: Гидрометеиздат, 1988. – 460 с.

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В СИСТЕМІ «СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО – ПРИРОДНЕ БІОРІЗНОМАНІТТЯ»

*Смоляр Н.О., Кожевнікова Т.Є.
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Сільське господарство як галузь діяльності людини є нині потужним фактором, який впливає на живу природу (в контексті природного біорізноманіття). Разом із одержанням більших обсягів врожаїв та підвищенням продуктивності тваринництва значно посилюється тиск на території – залишки дикої природи, які межують із трансформованими під впливом сільськогосподарства місцевостями. Це виявляється у збідненні біорізноманітності, знищенні та порушенні місць зростання рослин та середовищ існування тварин та ін. Меліорація природних територій із метою, як часто здавалося, їх оптимізації, мала негативні наслідки у вигляді трансформації природних екосистем, а, отже, й природних екоотопів для багатьох видів біорізноманіття. Багато з них саме через це опинилися на межі зникнення або під загрозою знищення. Надмірне або невчасне внесення агрохімікатів, часто непридатних для використання, та недотримання вимог щодо їх зберігання призводять до забруднення ґрунтів, водойм та інших компонентів навколишнього природного середовища. Зміна гідрологічного водотоків та хімічного складу їх води спричинили деградацію багатьох гідроєкосистем, що виявляється у спрощенні їх біорізноманітності, порушенні гомеостазу та ін.

Взаємовідносинам в системі «сільське господарство – біорізноманіття» надається все більшої уваги як на національному, так і на міжнародному рівні. Незважаючи на те, що екологічна складова в аграрній